

“БДЖ – ПЪТНИЧЕСКИ ПРЕВОЗИ” ЕООД

ПОРЕДИЦА БЪЛГАРСКИ ВЛАДЕТЕЛИ

Княз Борис I (Михаил)

852 - 889

Хан Борис I, от 864 г. княз Борис-Михаил, е велик владетел-покръстител и обединител на българския народ. Син на хан Пресиян (836-852) и правнук на хан Омуртаг (814-831), роден вероятно около 830-832 г. Той приема владетелския скиптър край р. Брегалница през 852 г. в присъединените от баща му обширни югозападни територии, населени със славяни. Още тогава Борис се свързва с идеята за християнството, а може би и със самите братя Кирил и Методий – създателите на славянската писменост.

През IX век България отстоява своята независимост и културна идентичност между Немското кралство и Византия, Рим и Константинопол, които ѝ предлагат своите религиозни мисии. През 852 г. хан Борис I сключва съюз с Великоморавия и влиза във война с Немското кралство и неговия съюзник Хърватското княжество. България загубва тази война и Борис се принуждава да развали съюза с Великоморавия и да се сближи с немците, за да запази българските територии по Средния Дунав.

През 856 г. византийският император Михаил III (842-867) предприема военни действия срещу България, присъединява Северна и Източна Тракия с Филипопол, Девелт, Анхиало и Месемврия.

В началото на 60-те години на IX век възникват две нови коалиции – България сключва съюз с Немското кралство с обещание да приеме християнството от Рим, а Византия се съюзява с Великоморавия и поставя на България също условие за покръстването.

Скоро избухва война между двете коалиции. България загубва и тази война и през есента на 863 г. е сключен т.н. ”дълбок мир”. Основно условие на този договор е Борис да приеме християнството от Византия.

За българския владетел покръстването вече е неизбежна необходимост. Военните загуби, езическото разделение между славяни и българи подтикват Борис да предприеме решителната крачка и с един замах да реформира държавата.

Още при сключването на ”дълбокия 30-годишен мир” в Константинопол са покръстени българските пратеници. В началото на 864 г. в България идва духовна мисия, която се заема с покръстването на народа. Изграждат се църкви на мястото на старите езически капища. В Плиска започва строежът на монументалната Голяма базилика.

Хан Борис I е покръстен тайно ношем, в края на 865 или началото на 866 г., като приема титлата ”велик княз” и името Борис-Михаил – на кръстника си император Михаил III.

През месец март 866 г. част от българските първенци вдигат бунт за запазване на езичеството. Княз Борис-Михаил е принуден да се разправи жестоко с противниците на новата религия, като изтребва 52-ма велики боили заедно с целите им родове.

Българският владетел иска да създаде самостоятелна българска църква със свой архиепископ. За тази цел той се обръща с въпроси първо към цариградския патриарх Фотий. Но след като не получава от него очакваната подкрепа, изпраща делегация в Рим при папа Николай II (858-867) с дълъг списък от въпроси относно църквата.

Папата приема с готовност българите. Той изпраща на княз Борис 106 отговора и двама римски епископи Формоза и Павел да покръстят българите според римския канон. Гръцките духовници са изгонени от България.

Тези дипломатически действия на княза превръщат българския църковен въпрос в международен. През 869-870 г. в Цариград Осмият вселенски църковен събор решава да се учреди самостоятелната българска православна църква с пръв архиепископ Йосиф. Римското духовенство напуска страната.

Княз Борис-Михаил постига победа и издига българската църква като нов, самостоятелен християнски център. Но на него са му нужни български свещеници, които да проповядват на български език.

С такава цел през 885 г. от Великоморавия в България пристигат учениците на Кирил и Методий – Климент, Наум и Ангеларий. Князът ги приема тържествено. Създава им най-благоприятни условия за сътворяване на българската писменост и обучението на български свещеници. Така Кирило-Методиевото дело е спасено и по-късно разпространено от България сред други славянски народи.

След тези упорити трудове на държавното и църковно поприще княз Борис-Михаил се оттегля през 889 г. в манастир, като оставя на престола най-големия си син Владимир Расате (889-893). Но младият княз се опитва да върне езичеството и започва гонения срещу духовенството.

Княз Борис-Михаил е принуден да напусне манастира. Сваля от трона Владимир Расате, заповядва да го ослепят и да го хвърлят в затвора. Свиква народен църковен събор. Провъзгласява третия си син Симеон (893-927) за новия български владетел, ”като го заплашва пред всички, че ще претърпи същото наказание, ако в нещо отстъпи от истинското християнство”. Съборът решава столицата да се премести от Плиска във Велики Преслав и обявява българския език за официален в държавата и църквата.

Княз Борис-Михаил умира на 2 май 907 г. За големите му заслуги към българската държава и църква той е канонизиран веднага за светец. Чрез приемането на християнството България утвърждава своето място на суверенна държава в европейския свят.